

לחתום על הסכם שכתוב בו שבכל דין ודברים ידונו בבית משפט

שו"ת בית ההוראה (שע"י ישיבת אהבת שלום, חושן משפט, שנת תשע"ג, שאלה ח)

שאלה:

- א. האם מותר לחתום על הסכם בטופס של חברת השקעות, שכתוב בו שבכל דין ודברים בין הצדדים ידונו רק בבית משפט.
- ב. ומה הדין באופן הנ"ל שהחותם בעצמו מתכוין שלא לתבוע אותם כלל בבית המשפט אלא רק בבית דין צדק, האם יש להקל.

תשובה:

24. השולחן ערוך (חושן משפט סימן כו סעיף א) כתב וז"ל: אסור לדון בפני דייני עובדי כוכבים ובערכאות שלהם, אפילו בדין שדנים בדיני ישראל, ואפילו נתרצו ב' בעלי דינים לדון בפניהם, אסור. וכל הבא לידון בפניהם, הרי זה רשע, וכאילו חרף וגדף והרים יד בתורת מרע"ה, עכ"ל. ובסעיף ג' כתב: המקבל עליו בקנין לידון עם חבירו לפני עובדי כוכבים, אינו כלום, ואסור לידון בפניהם. ובסעיף ד' כתב: שטר שכתוב שיוכל לתבעו בדיני העו"ג, אינו רשאי לתבעו בפניהם.

רואים מכל האמור, שיש איסור גדול ללכת לתבוע בבתי משפט חילוניים, שהרי כל דיניהם הם חוקי הגויים האנגלים והטורקים, והם נקראים ערכאות.

וגם רואים שאפילו חתם על שטר שיתבענו בבית משפט חילוני, ואפילו עשו קנין והסכימו בדעת שניהם שילכו לדון בבית משפט חילוני, שהוא בגדר ערכאות של גוים, כל החתימה וכל הקנין לא מועיל כלום, והוי מתנה על מה שכתוב בתורה, והאיסור בעינו עומד, ואסור ללכת לתבוע בבתי משפט.

25. ובודאי שאסור לחתום על טופס כזה או חוזה כזה שכתוב בו ששני הצדדים מתחייבים לדון בבית משפט חילוני, כי עצם החתימה אומרת שהוא מקבל על עצמו את הערכאות של הגוים ומשפטי הגוים, וזה אסור בהחלט.

ולכן אפילו שצד אחד אינו מתכוין כלל לתבוע בבית המשפט, נמי האיסור לחתום בעינו עומד, כי עצם החתימה קובעת עליו את ההסכמה ללכת לבית משפט החילוני. וכן מורה ובא הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א.

וכן בפתחי חושן (הלכות הלואה פרק ו הערה יב)

26. ויש להזהר בחוזים או הסכמים עם חברות שונות שיש בהם סעיף שמקום השיפוט הוא בבית משפט חילוני, שיש בזה משום קבלת שיפוט ערכאות, ונראה שגם זה אסור.